

**Stortingslijst van het archief van de Textielarbeiderscentrale van België
(TACB) (1860-1912, 1915-1940, 1968)**

(S/1990/024)

Guy Vanschoenbeek

Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis
1990

INLEIDING

Tot 1935 was de Textielarbeiderscentrale van België (TACB) een losse overkoepeling van 2 onafhankelijke federaties. De Vlaamse federatie was zelf sterk gecentraliseerd met Gent als basis. De leden werkten in de vlas- en katoenfabrieken van Gent en enkele Vlaamse provinciesteden. De leiding van de vakbonden was sociaaldemocratisch gezind. De Vervierse federatie hield zeer lang vast aan de autonomie van de aangesloten beroepsgroepen. In Verviers werd uitsluitend wol bewerkt in relatief kleine fabrieken. De vakbonden waren er duidelijk anarchistisch georiënteerd. Na de vorming van een losse nationale federatie in 1908 stokte het proces van centralisatie. De Vlaamse federatie vormde zich na de Eerste Wereldoorlog om tot een nationale centrale zonder Verviers. Onder impuls van Alfons Segier sloot Verviers zich daar tenslotte in 1935 bij aan. Een belangrijk element daarbij was de mislukte staking in Verviers in 1934.

Reeds in het midden van de jaren 1970 verwierf het toenmalige AMSAB een fragment van het nationale archief van de TACB. In 1983 maakte Michel Vermote hiervan een stortingslijst. Deze originele schenking bevatte o.m. verslagboeken uit de jaren 1910-1912 en 1927-1933, naast een reeks merkwaardige pamfletten. In februari 1989 werd dit fonds verrijkt via indirecte weg (Diana Vanderhaegen, voorzitter van De Goede Werkmanswoning) met twee ledenboeken van de Gentse textielvakbonden. In maart 1990 werd de rest van het vooroorlogs archief van de TACB geschonken, o.m. twee ontbrekende verslagboeken (1923-1927 en 1933-1934) en fragmenten van de TACB-bibliotheek, dit na schoning van het archief door TACB-voorzitter Donald Wittewrongel. Het naoorlogs archief bevindt zich nog in het Textielhuis in de Opvoedingsstraat te Gent (zie prospectieverslag ter zake). Briefwisseling e.d. uit de vooroorlogse periode werd spijtig genoeg niet aangetroffen. De kern van het archief, de verslagboeken 1923-1934, bevat echter uiterst waardevolle informatie, o.m. over de moeizame centralisatiebeweging, ingezet in 1898, die tenslotte in 1935 leidde tot de TACB¹. Het archief beslaat 10 nummers, opgeborgen in 1 archiefdoos, en bestrijkt de periode 1860-1968. Het is raadpleegbaar mits toestemming van de verantwoordelijke archivaris.

¹ Dit verklaart misschien waarom de reeks verslagboeken stopt in 1934 (stichting TACB: 1935). Opvallend is ook dat de laatste verslagen getypt en opgeplakt zijn. Misschien is de reeks na stichting van de TACB verdergezet in opbergmappen.

STORTINGSLIJST

1	Notulen van de Gewestelijke Textielfederatie 01/10/1910 – 16/07/1912.
1910-1912	1 deel
2	Notulen van het Uitvoerend Bestuur der Socialistische Textielarbeiderscentrale van België 21/9/1923 – 15/8/1927.
1923-1927	1 deel
3	Verslagen van het Uitvoerend Comité 05/08/1927 – 27/05/1933.
1927-1933	1 deel
4	Verslagen van de zittingen der Commissie Sociale Fondsen, e.a. commissies 8/6/1933 – 28/12/1933.
1933	1 deel
5	Verslagen van het Uitvoerend Comité 11/05/1933 – 28/09/1934.
1933-1934	1 deel
6	Redevoering betreffende de herdenking van de 70ste verjaring van de Textielarbeiderscentrale van België (TACB).
1968	1 stuk
7	Pamfletten van de Gentse Textielvakbonden
1860-1910	1 omslag
8	Specimen van De Vlasbewerker.
1896-1904
N.B. Met handgeschreven verbeteringen van Karel Beerblock ter voorbereiding van zijn boek “uit het leven der fabrieksarbeiders”.
N.B. Ontbreekt.	1 omslag
9	Lijst van leden van de Socialistische katoenbewerkerbond Gent.
1907-1940	1 omslag
10	Lijst van leden van een Gentse socialistische textielbond.
1915-1940	1 omslag

OVERGEDRAGEN NAAR ANDERE DEPARTEMENTEN

Beeld & Geluid

Foto's:

- kinderarbeid
- fabriek
- oud vaandel "Spinders van Gent" 1858
- oud vaandel "Broederlijke Maatschappij der Wevers van Gent"
- Vaandel "Textielbond Gent 1857 - 1944"

Films: zie fototheek

Iconografie:

- Muurplaat (metaal) Het Textielhuis v.z.w. (ex: Keizer Karelstraat) (S 90/24)
- Nieuwjaarswensch der Wevers van Gent 1867, 1868
- 2 zichtkaarten: jutspinster te Zele, Katoenspoelster Ronse,

Affiches: zie affichotheek

Bibliotheek

- schenking jaren '70
 - Paul Verbauwen. Eenige bladzijden...1905
 - De loonbeweging der Hekelaars in bijhooorige vakken.
 - Brief aan de vlasnijveraars...MAD 03711
 - Frans Dumortier. Beknopte geschiedenis...verslag, 1901
 - Oswald de Kerchove de Denterghem. De werkstaking...1859
 - Jan Samijn, Rudolf Vercammen. Uit het martelaarsleven...1914
 - Jan Samijn De Belgische vlasspinnerijen...1903
 - Jan Samijn De Haspelaarster...s.d.
- S/1990/024 (voor detaillijst zie bibliotheek)
 - Verslagen en publicaties van BVV en ABVV (ook regionaal: Roeselare, Antwerpen, Ronse, St. Niklaas)
 - diverse boeken en brochures over politieke en economische thema's
 - verslagen en publicaties van het IVVV, NVV.
 - Textiel, DGB-Textiel, United Textile Workers
 - Tijdschriften: Vooruit (1885, 1927) De Textielarbeider (1938 - 1939), De Belgische vakbeweging 1920 - 1926, Morgen 1946 - 1947, Sociale Verhandelingen 1926 - 1928, Ontwikkeling 1928 - 1932, Leiding 1939, Arbeidersblad 1919, Nieuws van de ondernemingsraad 1960 - 1961, L'avenir social, De Wilde Roos (20er jaren), Bundeltjes van de Syndikale Kommissie 1 - 6, De Vlasbewerker 1896 - 1904
 - historische, sociaal-economische, technologische documentatie over textielnijverheid
 - brochures: Karel Hannick, Vervlogen tijden...
 - Karel Tjigtgat, Geschiedenis der socialistische katoenbewerders
 - Jan Samijn, diversen
 - Louis Bar, Geschiedkundig overzicht...1908
 - TACB: Nationale kongresverslagen 1939, 1952, 1962, Conventie Verviers 1947
 - Centrale Syndicale Verviëtoise verslagen 1933, 1935, 1936, 1944
 - Verslagen en publicaties van internationale textielkongressen: Manchester

1894 (I), Roubaix 1897 (III), Berlijn 1900 (IV), Milaan 1905 (VI), Parijs 1921 (X), Gent 1928 (XII), Berlijn 1931 (XIII), Luzern 1934 (XIV), Amsterdam 1949 (XVIII), Napels 1952 (XIX) Oberursel 1955 (XX), Wenen 1958 (XXI), Londen 1964, Berlijn 1968, Amsterdam 1972 (eerste samen met kleding)

- Statuten Internationale Textielfederatie: s.d. (20er jaren), 1952, 1956, 1960